

Opismenjavanje po mjeri odraslih - Iskustvo Crne Gore-

Biograd na Moru
07 – 09. 05. 2019. god.

Gordana Bošković
Centar za stručno obrazovanje

www.esf.hr

Projekt je sufinancirala Europska unija iz Europskog socijalnog fonda.

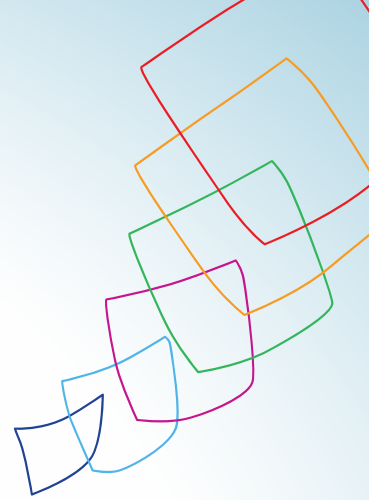
Osnovno obrazovanje odraslih nekad i sad?!

- Kako motivisati odrasle da se uključe i završe program osnovnog obrazovanje, steknu prvu kvalifikaciju i uključe se u dalje obrazovanje?

Koliko smo (ne)pismeni?

UNESCO

- Prema podacima UNESCO-a broj elementarno nepismenih odraslih osoba u svijetu prelazi brojku od 750 miliona (2/3 su žene)
- Više od 50 miliona djece ne pohađa školu ili je napuštaju bez formalne diplome.

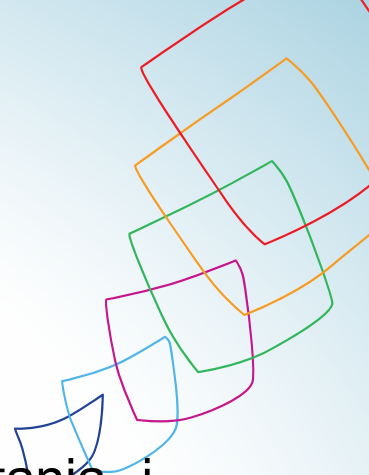
Elementarno nepismenih - 750 miliona

Funkcionalno nepismenih u svijetu se procjenjuje između 2,5 i 3 milijarde ljudi.

Koliko smo (ne)pismeni?

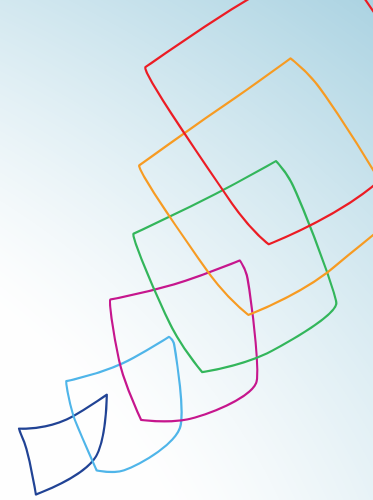
- 70 miliona Evropljana ima problema sa osnovama čitanja i pisanja, računanjem i korišćenjem digitalnih vještina u svakodnevnom životu.
- Evropska komisija je donijela poseban program „**Preporuka Savjeta o oblicima usavršavanja: Nove prilike za odrasle**“.
(usvojeno 19. decembra 2016. godine) [https://eur-lex.europa.eu/legal-content/HR/TXT/PDF/?uri=CELEX:32016H1224\(01\)&from=EN](https://eur-lex.europa.eu/legal-content/HR/TXT/PDF/?uri=CELEX:32016H1224(01)&from=EN)
- U periodu od 2014. do 2020. godine za edukaciju, treninge, obuke za praktične vještine i cjeloživotno učenje za evropski prostor predviđeno je oko 27 milijardi eura + 21,2 milijarde eura za socijalnu uključenost + 30,8 milijardi eura za održivo i kvalitetno zapošljavanje.

Koliko smo (ne)pismeni?

Popis stanovništva u zemljama regiona

- Crna Gora 1,5%;
- Hrvatska 0,8 %
- Bosna i Hercegovina 2,83%;
- Srbija 2,68 %;
- Sjeverna Makedonija 2,2%;

Koliko smo funkcionalno (ne)pismeni?

- Na broj lica koji su se izjasnili kao nepismeni treba dodati i podatke o broju lica koja:
 - nijesu završila osnovnu školu (Srbija 11%, Hrvatska 9,52%),
 - su završila samo osnovnu školu, ali su ostali na tome (Crna Gora 28%, Srbija 20,76%, Hrvatska 21,30%).
 - ne posjeduju osnovnu računarsku pismenost (u Crnoj Gori 35% starijih od 15 godina je kompjuterski pismeno, 16% su lica koja djelimično poznaju rad na računaru. Čak 48% lica ne poznaje rad na računaru)
 - ne poznaju strane jezike (U Crnoj Gori, najviše stanovnika zna engleski jezik i to 26% od ukupnog broja stanovnika starosti 15 i više godina. Ruski jezik zna 9%, italijanski 5%, njemački 3% i francuski 3%)

PIAAC 24/33

- PIAAC istraživanje (2015.) 20% - 25% Evropljana ne posjeduje vještine koje su preduslov za zapošljavanje, zadržavanje posla i nastavak obrazovanja;
- U populaciji radno sposobnih odraslih lica (od 16 do 65 godina) u prosjeku je 43% pokazalo srednji ili visok nivo pismenosti u državama EU koje su učestvovalе u istraživanju PIAAC. To je znatno ispod prosjeka OECD-a (49 %).
- Jedna od pet odraslih osoba u državama EU koje su učestvovalе u istraživanju pokazala je nizak nivo vještina u oblasti pismenosti, a u oblasti matematičke pismenosti taj odnos iznosi čak jedan od četiri.

Statistika – Crna Gora

Popis stanovništva 2011.

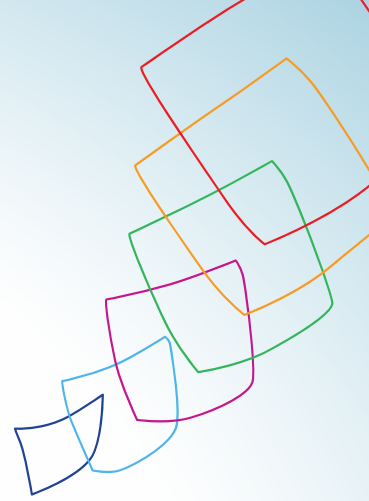

- Lica starija od 15 godina – 80% stanovništva (15 – 64 godine 68%; stariji od 65 godina 12%);
- Broj nepismenih u Crnoj Gori – 8 149 (1,5%) (muškarci – 1,559; žene – 6 590); (Pismenost je definisana kao sposobnost čitanja i pisanja. Lice koje može, sa razumijevanjem, i da čita i da piše kratke, jednostavne izjave u svakodnevnom životu, je pismeno.
- Prosječna starost nepismenog lica u Crnoj Gori – 62 godine;
- Prosječna starost stanovništva u Crnoj Gori – 37 godina.

Kako se realizuje osnovno obrazovanje odraslih u CG

Programi

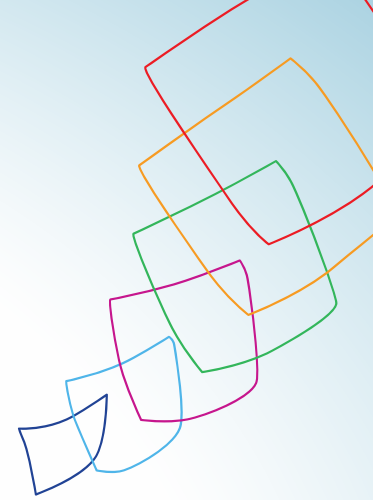

- Program elementarnog funkcionalnog opismenjavanja (I₁ CKO);
- Program osnovne škole za odrasle (I₂ CKO);

Program elementarnog funkcionalnog opismenjavanja

Polazni osnov

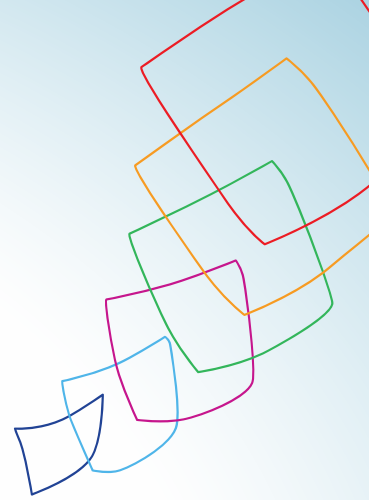
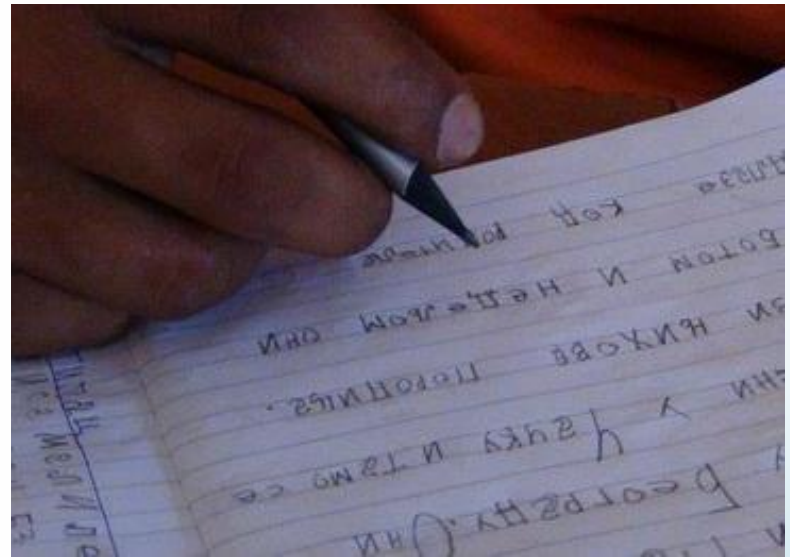
- **Elementarna funkcionalna opismenjenost** je bazična sposobnost čitanja, pisanja i računanja, kao i ovladavanje minimumom znanja i vještina neophodnih za uspešno i kvalitetno obavljanje različitih aktivnosti u radnom, porodičnom I socijalnom okruženju.
- Elementarna funkcionalna opismenjenost predstavlja samo prvi korak na putu ka ostvarivanju funkcionalne pismenosti.

Program elementarnog funkcionalnog opismenjavanja

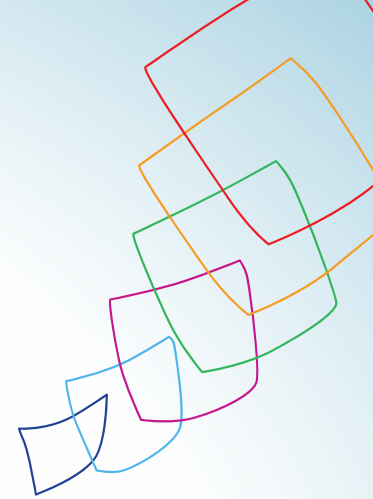
Struktura i trajanje

- Program ne može da traje manje od 16 nedjelja ni duže od 20 nedjelja.
- Ukupan fond časova – 410

Program elementarnog funkcionalnog opismenjavanja

Struktura i trajanje

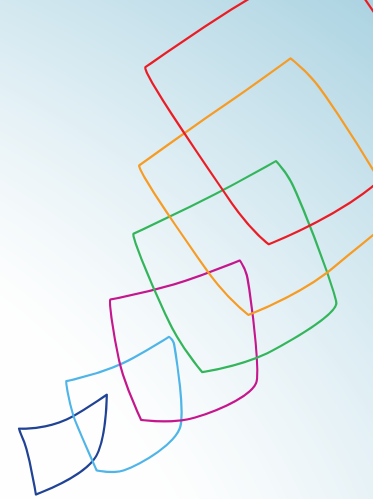

1. Elementarna jezička pismenost na maternjem jeziku (200 časova)
Za programe koji se izvode na Albanskom jeziku
 - 1.1. Službeni jezik kao nematernji (72 časa)
2. Matematička pismenost (150 časova)
3. Obrazovanje za roditeljstvo i porodicu sa osnovama zdravstvenog obrazovanja (20 časova)
4. Obrazovanje za zaštitu životne sredine (10 časova)
5. Obrazovanje za život u društvenoj zajednici (10 časova)
6. Funkcionalne vještine (20 časova)

Program elementarnog funkcionalnog opismenjavanja

Standardi znanja

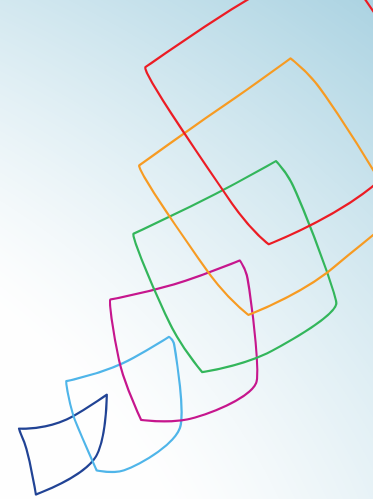

1. Standardi znanja iz predmetne oblasti elementarna jezička pismenost na maternjem jeziku:
 - Razumijevanje i izražavanje u usmenoj i pisanoj formi;
 - Pisanje i čitanje na 2 pisma: ćirilica i latinica.
2. Standardi znanja iz predmetne oblasti elementarna matematička pismenost:
 - Ovladavanje sa četiri osnovne računске operacije sa brojevima do 1000.

Program elementarnog funkcionalnog opismenjavanja

Dokument / ekvivalent

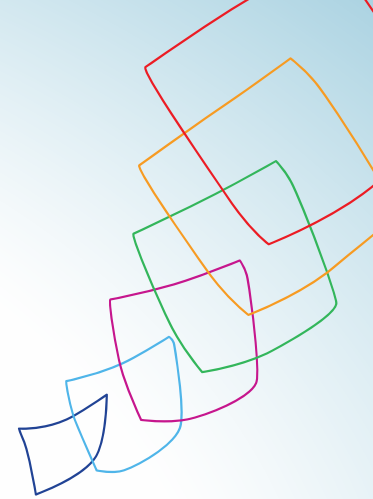

- Završetkom Programa elementarnog funkcionalnog opismenjavanja polaznik stiče potvrdu o završenom Programu odnosno svjedočanstvo o završenom prvom ciklusu osnovnog obrazovanja.
- I ciklus = III razred osnovne škole.

Program osnovne škole za odrasle

Prilagođavanje

- Program redovne osnovne škole prilagođava se odraslima prema dužini trajanja, obimu, načinu izvođenja, organizovanju završne provjere i sl.
- Svaki razred pojedinačno u okviru II i III ciklusa realizuje se po prilagođenom programu osnovne škole za odrasle, i to u trajanju od po 18 sedmica.

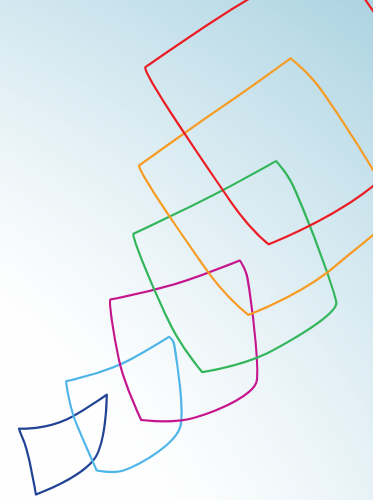

Program osnovne škole za odrasle

Struktura

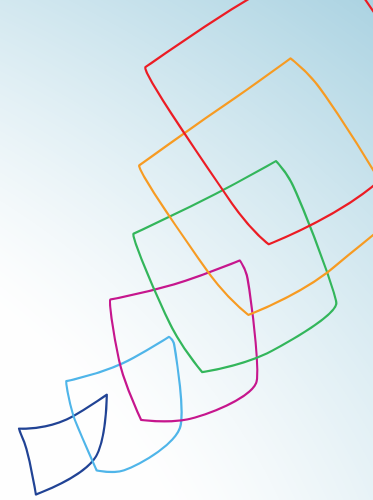
- Obavezni predmeti : 14
- Izborni predmeti: 7

	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX
Broj obaveznih predmeta po razredima	2*	2*	2*	8	8	7	10	11	11
Broj izbornih predmeta po razredima							1	1	1
Sedmični broj časova – obavezni i izborni predmeti	5	7	7	15	15	14	19	20	20

Program osnovne škole za odrasle

Javne isprave

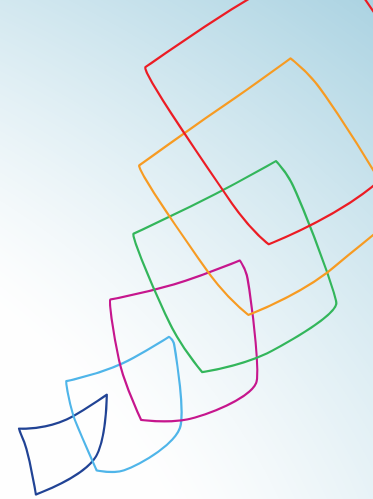

- Nakon polaganja razrednog ispita Osnovna škola za odrasle polazniku obrazovanja, izdaje svjedočanstvo, bez obzira na postignuti uspjeh.
- Nakon završetka Program osnovne škole za odrasle, škola polazniku izdaje završno svjedočanstvo.

Odrasli polaznici

2014-2018.

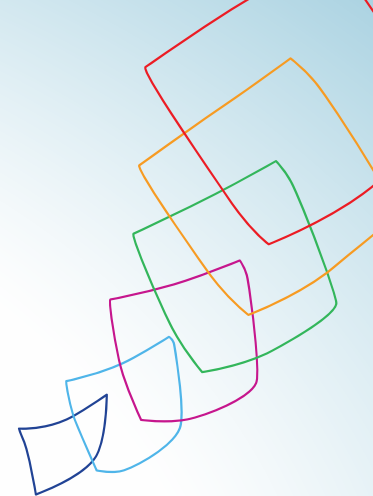

Godina	Broj polaznika
2014.	275
2015.	267
2016.	218
2017.	292
2018.	265

Licencirani organizatori obrazovanja odraslih

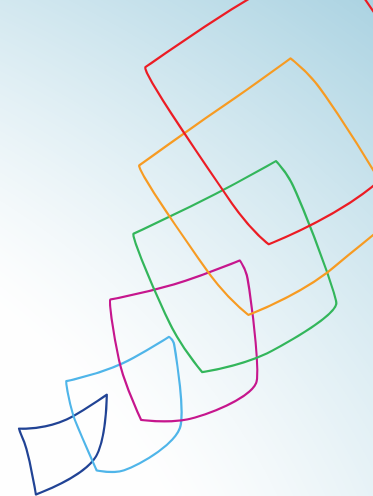
Osnovna škola za odrasle

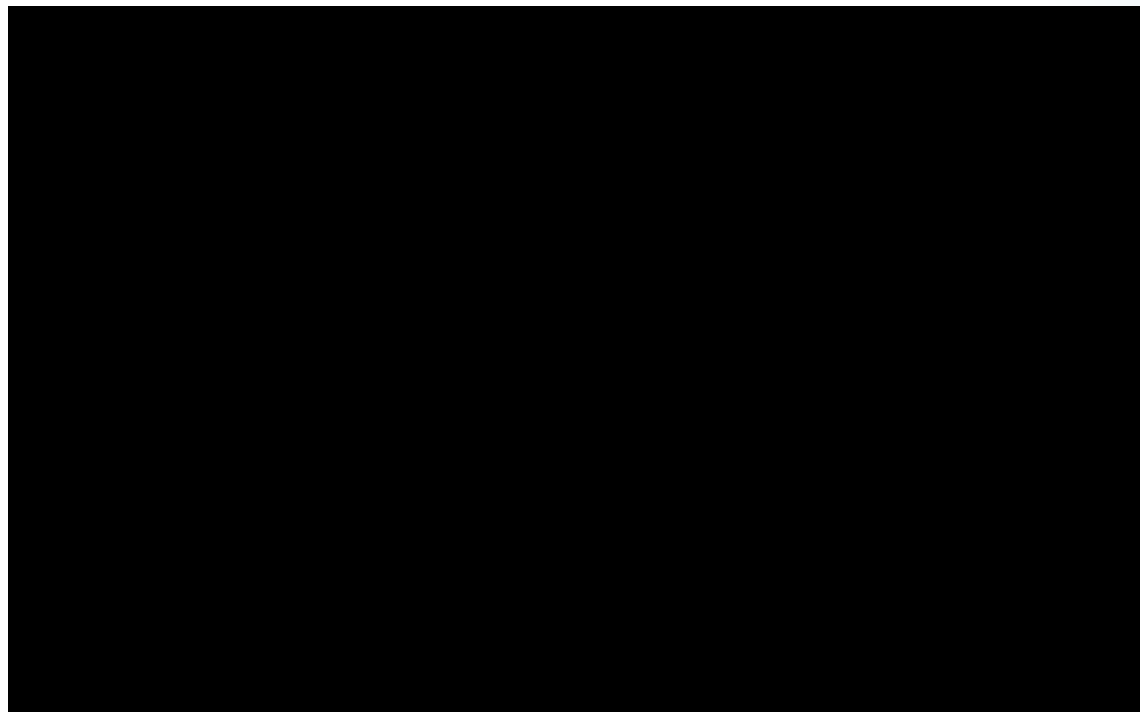
REGIJA	OPŠTINA	USTANOVA
1. Centralna	Nikšić	Radoje Čizmović
2. Centralna	Podgorica	Marko Miljanov
3. Centralna	Podgorica	Škola za srednje i više stručno obrazovanje "Sergije Stanić"
4. Južna	Herceg Novi	ORGANIZATOR OBRAZOVANJA ODRASLIH RADNIČKI UNIVERZITET
5. Sjeverna	Berane	Vuk Karadžić
6. Sjeverna	Bijelo Polje	Pavle Žižić

Opismenjavanje po mjeri odraslih

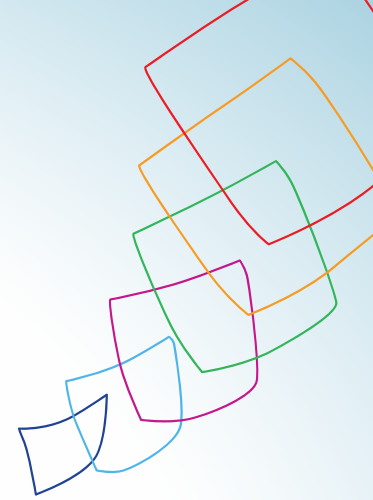

-
- Sta smo propustili?

Andragoške smjernice za nastavnike

Program andragoškog osposobljavanja nastavnog kadra

1. Specifičnosti odraslih u procesu obrazovanja i učenja

2. Komunikacija u obrazovanju odraslih

3. Organizacija, planiranje i programiranje u obrazovanju odraslih

4. Moderacija obrazovnog procesa i grupna dinamika

5. Metode obrazovanja odraslih

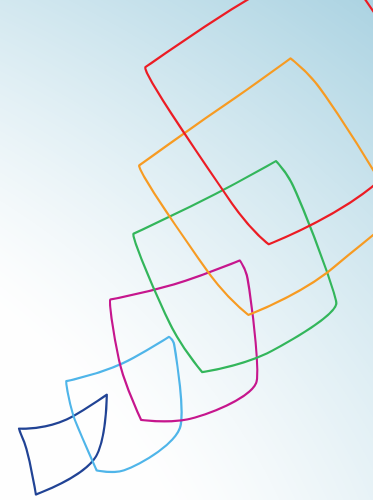
6. Evaluacija i samoevaluacija obrazovnog procesa

7. Specifičnosti odraslih lica sa invaliditetom u procesu obrazovanja i učenja

Andragoške smjernice za nastavnike

Program andragoškog osposobljavanja nastavnog kadra

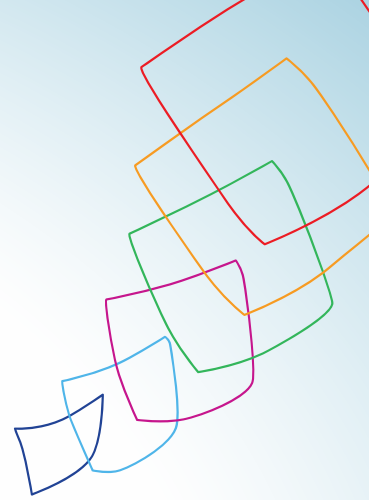

- Program se sastoji od 6 obaveznih i dva napredna modula. Moduli se po pravilu realizuju na jednodnevnim seminarima, a ukupno trajanje svakog pojedinačnog modula je 8 sati grupnog rada

Andragoške smjernice za nastavnike

Program andragoškog osposobljavanja nastavnog kadra

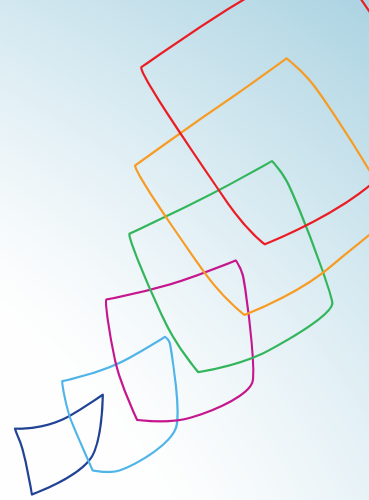

- Nakon realizacije pojedinih modula predviđen je i samostalni rad, projektni rad, individualni zadatak, ili rad u grupama u trajanju od 30 sati, ali se taj broj sati može povećavati u zavisnosti od potreba i obima zadataka.
- Ukupno trajanje obuke je 78 sati - za svih šest modula, odnosno 48 sati grupnog rada i 30 sati samostalnog rada.

Andragoške smjernice za nastavnike

Program andragoškog osposobljavanja nastavnog kadra

- 948 nastavnika je prošlo Program andragoškog osposobljavanja nastavnika;
- 62 nastavnika iz osnovnih škola za odrasle (6 ustanova za osnovno obrazovanje odraslih).

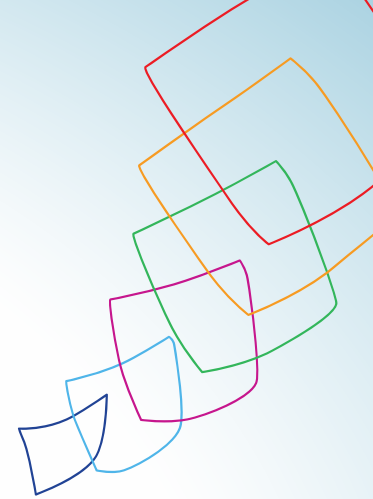
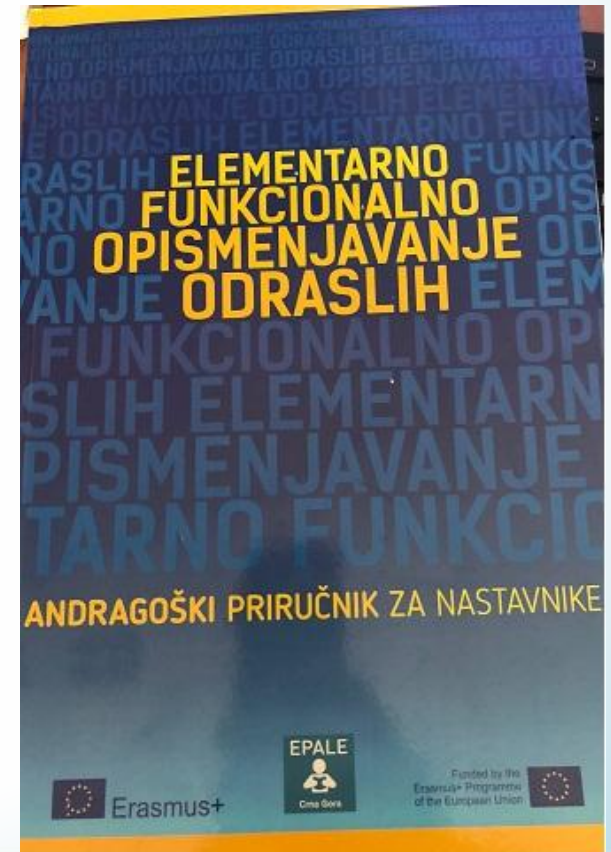

Andragoške smjernice za nastavnike

Andragoški priručnik za nastavnike koji realizuju Program elementarnog funkcionalnog opismenjavanja

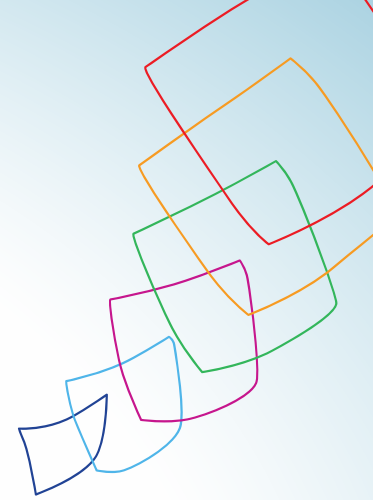
Priručnik je koncipiran tako da sadrži dva ključna poglavlja:

1. Andragoške smjernice za nastavnike
2. Smjernice za realizaciju Programa elementarnog funkcionalnog opismenjavanja odraslih.

Andragoške smjernice za nastavnike

Andragoški priručnik za nastavnike koji realizuju Program elementarnog funkcionalnog opismenjavanja

Priručnik je koncipiran tako da sadrži dva ključna poglavlja:

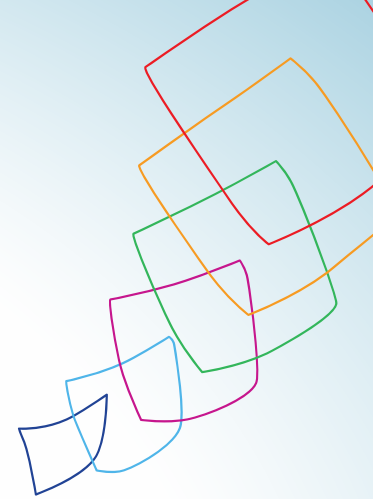
1. Andragoške smjernice za nastavnike
2. Smjernice za realizaciju Programa elementarnog funkcionalnog opismenjavanja odraslih.

Andragoške smjernice za nastavnike

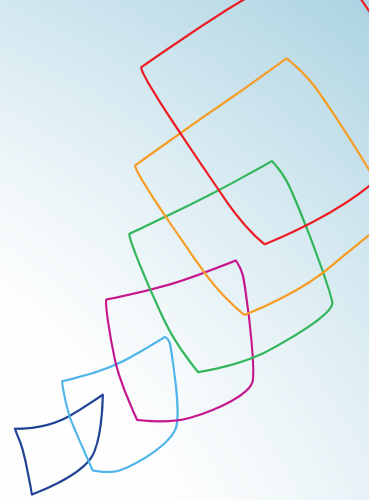
Andragoški priručnik za nastavnike koji realizuju Program elementarnog funkcionalnog opismenjavanja

<https://ec.europa.eu/epale/en/node/109769>

Andragoške smjernice za nastavnike

Andragoški priručnici za nastavnike koji realizuju Program Osnovne škole za odrasle

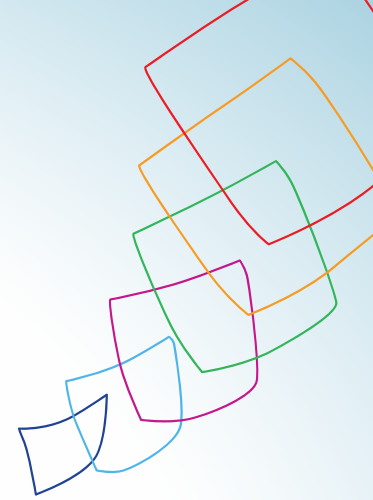

- 21 andragoški priručnik;
- 7 zbirki priručnika;
- Predmetni programi osnovne škole za odrasle

Andragoške smjernice za nastavnike

Andragoški priručnik za nastavnike koji realizuju Program osnovne škole za odrasle

Crnogorski jezik: <https://ec.europa.eu/epale/hr/node/88284>

Engleski jezik i Ruski jezik: <https://ec.europa.eu/epale/hr/node/88285>

Istorija i Poznavanje društva: <https://ec.europa.eu/epale/hr/node/88286>

Muzička kultura i Likovna kultura: <https://ec.europa.eu/epale/hr/node/88285>

Matematika i Informatika: <https://ec.europa.eu/epale/hr/node/88287>

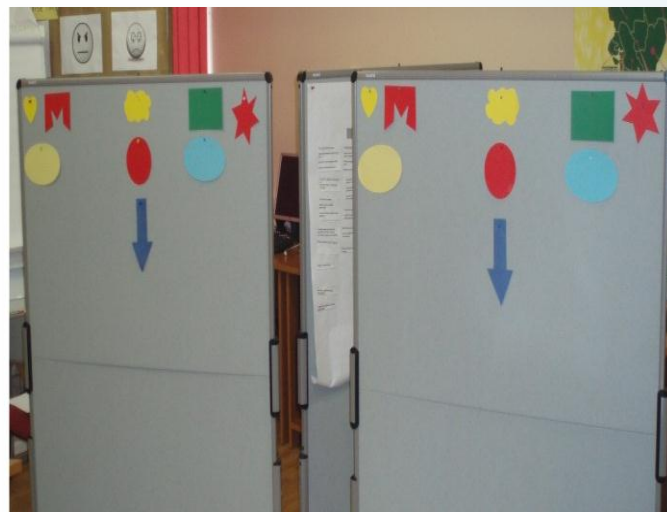
Izborni predmeti: <https://ec.europa.eu/epale/hr/node/88290>

Geografija, Priroda, Biologija, Fizika i Hemija: <https://ec.europa.eu/epale/hr/node/88291>

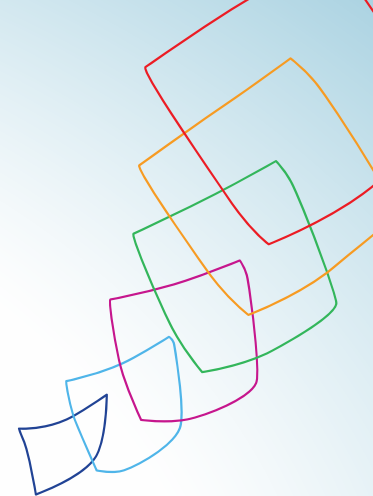
1. Obuka nastavnika i romskih asistenata

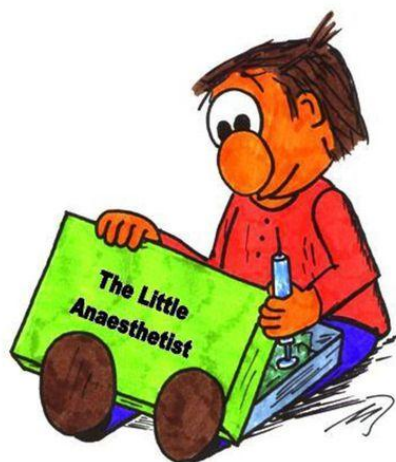
2. Interaktivna nastava

3. Radionica o roditeljstvu

Hvala na paznji,

Pitanja Odgovori

